

Idősek szociális ellátása

I. Általános követelmény:

A jelölt ismerje az idős kor sajátosságait, az idősek társadalmi helyzetét, az idősek ellátására szerveződött rendszert, az ellátórendszer szakmai feladatait, azok minőségi követelményeinek feltételeit, az ellátások formáit, a szociális munka specialitásait és nemzetközi követelményeit. Legyen képes az idősek érdekében dolgozó társterületek szakembereivel való együttműködésre.

Rendelkezzen ismeretekkel a kiégés (burn-out szindróma) kialakulására, lefolyására, tüneteire vonatkozóan, valamint az egyéni és munkahelyi prevenció, intervenció lehetőségeit illetően.

A szakvizsgázók jelentős hányada szakértőként, intézményvezetőként tevékenykedik. Vezetői, szakértői munkájához, valamint a társterületeken dolgozó vezetőkkel és szakemberekkel történő alkotó együttműködéshez rendelkezzen az alapvető vezetéstudományi ismeretekkel.

II. Témacsoporton belüli részletes követelmény:

1.) Demográfiai és társadalmi jellemzők

- az időskorúak sajátosságai, demográfiai jellemzői, a demográfiai folyamatok főbb trendjei – életkor, nem, családszerkezet, migráció, mobilitás
- a demográfusok által használt “kettős öregedés” meghatározása, a WHO korbeosztása, az öregedési index értékei
- az idős emberek helye, szerepe a társadalomban, a társadalmi helyzet változásai
- az idősek életkörülményeit, életmódját és életminőségét meghatározó tényezők
- idősek elszegényedését és szegénységét meghatározó tényezők

2.) Speciális ismertek

- az öregedés biológiai, pszichológiai és szociálpszichológiai sajátosságai
- az idős korra jellemző betegségek, azok következményei, az idős ember életvitelére, életminőségére gyakorolt hatásuk
- a multimorbiditás jellemző összetevői, a betegségek idejekorán való felismerése, a védő és elhárító mechanizmusok működése
- a demencia tünetei és különböző fajtái

3.) Az ellátórendszer és az azt szabályozó jogi rendelkezések

- a nyugdíjrendszer és a szociális ellátások közötti összefüggések, a különböző rendszerek elvei és céljai, kapcsolódási pontjai
- a szociális ellátás rendszere, az ellátás tartalmának meghatározása, célja, típusai
- az ellátórendszer jogszabályi háttere, működésének alapelvei, szakmai feladatai, szabályai, a működést biztosító feltételek
- az idősek számára pénzben és természetben nyújtott ellátások formái, az egyes típusokban ellátottak száma
- az időskorúak körében nyújtható szociális alapellátás és szakellátás formái, típusai szakmai követelményei, az ellátásban részesülők jellemzői
- az időskorúak körében nyújtható szakosított ellátás formái, típusai, szakmai követelményei, az ellátásban részesülők jellemzői

- az idősök számára nyújtott ellátások igénybevételének módja, az igénybevétellel kapcsolatos eljárások
- időszerűk ellátása során alkalmazott állapot és szükséglet-felmérési módszerek, azok alkalmazásának módja, eljárásai
- a célcsoport ellátását biztosító intézmények fenntartóinak feladata és jogköre
- az egészségügyi ellátáson belül működő rendszerek: az egészségügyi alapellátás, az otthoni szakápolási tevékenység lehetőségei
- a járóbeteg-szakellátás feladatai, a fekvőbeteg-szakellátás típusai az idős betegek ellátásában, az egyéb egészségügyi ellátások, pl. haldokló betegek gondozása (hospice ellátás), rehabilitáció
- az egészségügyi és a szociális szolgáltatások hozzáférhetősége, és igénybevételének feltételei, együttműködése
- a különböző társadalmi, pénzületi és természetbeni juttatások szintjei és differenciáltsága, az idősök életkörülményeire gyakorolt hatásuk
- a különböző rendszerek által fenntartott megoldások: (jelzőrendszeres házi segítségnyújtás tartalma, az otthoni szakápolás és a házi segítségnyújtás közötti együttműködés modellkísérletének tapasztalatai, a „home care” szolgáltatás célkitűzései, a „kapu program” működése, az önkéntes segítők szerepe, ICT technológiák alkalmazásának lehetőségei)
- az időszerűk szociális intézményei működési engedélyeztetésének előírásai, az ellátottak érdekvédelmére vonatkozó szabályok, adatvédelmi előírások
- a demenciával élő időszerűk speciális ellátásának követelményei, a szakmai program sajátosságai
- az egészségügyről szóló törvény (1997. évi CLIV. törvény) és rendeleteinek előírásai alapján az otthoni szakápolás keretében ellátható feladatok, azok tárgyi, személyi, működési feltételei
- geriátriai betegek ellátásának feltételei, helye az egészségügyi ellátás keretein belül
- az idősellátás nemzetközi gyakorlata és főbb nemzetközi tendenciái
- a long term care szolgáltatási modellek hazai és nemzetközi jellemzői, szolgáltatásszervezési sajátosságai
- hazai idősügyi politikák fő célkitűzései, nemzeti stratégiák, intézkedések
- Idősügyi Nemzeti Stratégia célkitűzései

4.) Alkalmazott módszerek, technikák

- a team munka lehetőségei és módszerei az idősellátásban
- az idősök körében elvégezhető állapot- és szükségletfelmérések módszerei, összefüggései
- az idős emberek szükségleteit, állapotát, emberi méltóságát figyelembe vevő értékprioritások kijelölése, alkalmazása
- az idős korban előforduló krízishelyzetek felismerése, adekvát megoldási lehetőségek
- az idősök egyéni esetkezelésével kapcsolatos gyakorlati megoldások, az egyéni szükségletek, igények figyelembevételével a gondozási-ápolási tervek tartalma, elkészítése
- speciálisan, az idős gondozásban csoport és közösségi munkával elérhető módszerek
- idősök önszerveződését, bevonását és részvételét segítő módszerek
- szakmai módszerek, amelyekkel az idős embert aktív részesévé tehetjük a probléma megoldási folyamatnak
- informális, családi gondozás erősítésére és támogatására alkalmazható módszerek

- terápiák lehetőségei idős korban (szocioterápia, kultúrtevékenységek, életen át tartó tanulás (LLL, LWL))
- időskori abúzus és viktimizáció jellemzői, megelőzésük és kezelésük módszerei
- a pszichoedukáció fogalma és gyakorlati kérdései, a balesetek megelőzésének módszerei
- a gondozás, ápolás közvetlen módjai, eszközei és módszerei
- a szociális kapcsolatok fenntartásának lehetőségei, a foglalkoztatás, és az önálló képességek megtartásának módjai
- a családgondozás szerepe az idősek ellátásában

5.) A kiégés (burn-out szindróma)

- a kiégés (burn-out szindróma) fogalma, lefolyása, tünetei;
- prevenció, intervenció individuális, mezo- és makroszinten.

6.) Vezetéstudományi alapismeretek

- vezetéstudományi alapfogalmak;
- vezetéstudományi elméletek, modellek;
- a vezetési funkciók;
- szervezeti alapfogalmak, a szervezetek strukturális jellemzői, alapformái, szervezettervezés, fejlesztés;
- a szakterület vezetői tevékenységének jogszabályi háttere, kötelezően előírt dokumentumok, a vezetéstudományi ismeretek alkalmazásának lehetőségei.

III. Szóbeli vizsgakérdések:

1. Időseket érintő demográfiai változások – életkorok, nemek, családszerkezet, migráció, mobilitás.
2. Az időskorúak életmódjában, életkörülményeiben az utóbbi években bekövetkezett változások, a generációk közötti kapcsolatok és az idősek társadalmi megítélése.
3. Az öregedés biológiai, pszichológiai és szociálpszichológiai jellemzői, valamint az időskori speciális terápiák lehetőségei. Az idős kor speciális problémái és szükségletei.
4. Az egészségügyi ellátás rendszere, az időskorúak ápolása. Az otthoni szakápolás, az egészségügyi alapellátás feladatai, kapcsolatrendszere a szociális ellátásokkal.
5. A Hospice ellátás szemlélete, a hospice formái. Az ellátás megszervezésének követelményei, eljárása.
6. Az idősek ellátását biztosító szolgáltatások kialakításának speciális követelményei, a működés engedélyeztetésének eljárása.
7. Az ellátások igénybevételi rendje, feltételei, a gondozási szükségletvizsgálat, az előgondozás szerepe. Tájékoztatási kötelezettség és az ellátottak jog-, érdekvédelme, adatkezelés és adatvédelem az idősek gondozásában.
8. A szociális alapellátások célja, feladata, az ellátás típusai és gyakorlati megoldásai. Integrált szervezeti formák, jelentősége az idősek ellátásában, szakmai előírásai. Az idősek otthonának és átmeneti elhelyezést nyújtó ellátásának feladatai, szolgáltatásai, kapcsolatrendszere, a szolgáltatások megszervezésének jellemzői.
9. A személyes gondoskodást nyújtó ellátások típusai az idősek gondozásában, azok főbb jellemzői és kapcsolódási pontjai, a szolgáltatásokkal kapcsolatos fejlesztési stratégiák hazánkban.

10. Az idősök által igénybe vehető pénzübeli és természetbeni szolgáltatások rendszere, igénybevételeének módja, speciális követelményei.
11. Az idősöket ellátó intézmények finanszírozási rendje, a bevételek és kiadások összetevői. A különböző ellátásokért fizetett térítési díj rendszere, a megállapítás rendje és szabályai.
12. Komplex állapot és szükségletmérésre alkalmazott módszerek és technikák. A módszerek alkalmazásának módja.
13. Időskori krízisek és a krízisintervenció eljárásai, módszerei.
14. Időskori abúzus és viktimizáció jellemzői, a felismerés, a megelőzés és kezelés módszerei.
15. A demencia tünetei és felismerésének módszerei. Demenciával élők gondozásának speciális módszerei, technikái.
16. A szociális munka módszerei az idősellátásban, a szociális munka feladatai. Az idősellátás folyamatában alkalmazott speciális készségek, munkaformák, a szociális munka alkalmazásának lehetőségei. A szakember iránti elvárások.
17. Időskorúak segítése során alkalmazható szociális csoportmunka módszerek. A módszerek alkalmazásának speciális jellemzői.
18. Idősök segítése során alkalmazható közösségi munka módszerek.
19. A családsegítés fogalma, rendszere, szerepe a többgenerációs családok és az idős emberek segítésében.
20. Önkéntes segítők bevonása az idősökkel kapcsolatos munkába. Az önkéntesek felkészítésének, bevonásának módszerei.
21. Újszerű megoldások, innovációk és modellkísérletek az idősöket segítő szolgáltatásokban.
22. Hazai idősügyi politikák fő célkitűzései, nemzeti stratégiák, szakmai stratégiák, intézkedések. Időskori esélyegyenlőség.
23. Az idősellátás nemzetközi trendjei, fő célkitűzések, irányelvek.
24. A hazai nyugdíjrendszer jellemzői, az ellátás általános szabályai, megállapítás rendje, a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának kérdései.
25. A kiégés (burn-out szindróma) fogalma, lefolyása, tünetei. Az egyéni és munkahelyi prevenció, intervenció.
26. Vezetéstudományi elméletek, modellek. A vezető funkciói, a munkahelyi szervezet működtetése, tervezése, fejlesztése. A szakterület specifikus vezetési vonatkozásai.

Kötelező szakirodalom

1. Az intézményi ellátásról a közösségi ellátásra való áttérésre vonatkozó közös európai útmutató Brüsszel, Belgium 2012. www.deinstitutionalisationguide.eu
2. A mentálhigiénés tevékenység gyakorlati tapasztalatai. In: Az idős emberek szociális ellátásának mentálhigiénés feladatai. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Kapocs könyvek Budapest, 2003. 2. sz. 25-117. o.
3. Bagyinszki Zoltánné – Kovács Ibolya – Péntek Beáta: Idősek szociális ellátása – segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz, NSZFI, Budapest 2007.
4. 2011. évi népszámlálási adatok, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu. Népesség – Népmozgalom/Interaktív Korfák, Demográfiai táblák
5. Czibere Károly – Sziklai István – Mester Dániel – Dr. Vörös Gyula – Sidlovics Ferenc – Skultéti József – Beszterczey András (2011): Nemzeti Szociálpolitikai Konceptió 2011 – 2020 Budapest
6. Csoó Lászlóné: Alzheimer-kórban szenvedők gondozási módszerei. In: Új terápiás programok. Szociális és Családügyi Minisztérium – Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Periféria Füzetek, Budapest, 2002. IX. évf. 2–3. sz. 137-147. o.
7. Dobossy Imre – Molnár Edit – S. Virágh Erzsébet: Öregedés és társadalmi környezet /Műhelytanulmányok/ Központi Statisztikai Hivatal Népességtudományi Kutatóintézet 2003. 53-58. o., 92-100. o., 136-149. o. <http://www.demografia.hu/letoltes/kiadvanyok/Muhelytanulm/muhtan3.pdf>
8. Dögei Ilona – Kostyál L. Árpád – Udvari Andrea (2011): Idősellátás és gondozási szükséglet vizsgálat néhány európai országban I – II Kapocs 10. 1. és 10. 3. sz.
9. Égerházi A. - Pék Gy. (2007): Az időskor pszichiátriája. In: A klinikai gerontológia alapjai. Szerk.: Imre Sándor. Medicina, Budapest. 171 – 193. o.
10. Giczi Johanna: A szubjektív jólét időskorban Aktív időskor, Bp.2008. 99 -. 110.o.
11. Gyarmati Andrea (2012): Demens betegek ellátásának körülményei, módszerei Kapocs XI. évf. 1.sz.
12. Gyurkó Szilvia: Idősbántalmazás a családon belül. In. A családsegítés elmélete és gyakorlata szerk: Feuer Mária, Akadémiai Kiadó Bp. 2008.
13. Hablicsek László-Pákozdi Ildikó (2004): Az előregedő társadalom szociális kihívásai. Esély, 2004. 3.sz. (87-120 o.)
14. Hárdi I. (2002): Az időskor lelki egészségvédelme In: Tariska P (szerk.): Kortünet vagy kórtünet, Medicina kiadó, Budapest
15. Hegedüs Katalin: A hospice ellátás elmélete. ETI, Budapest, 2006.
16. Horváth Varga Zsuzsanna: Újszerű törekvések az időskorúak kreatív foglalkoztatásában. In: Új terápiás programok. Szociális és Családügyi Minisztérium – Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Periféria Füzetek, Budapest, 2002. IX. évf. 2–3. sz. 127-133. o.
17. Iván László: Az idős ember módosuló pszichoszociális és intrapszichés státusza, alkalmazkodási, beilleszkedési zavarai, in: Székács B. (szerk.): Geriátria, az időskor gyógyászata, Semmelweis Kiadó, Budapest, 2005.
18. Jeszenszky Zita: Demenciával küzdő idős emberek ellátásának irányelvei. Kapocs 2006/6. sz. 2-15. o.

19. Keglevichné dr. Urbanics Kinga: A demens betegek szociális ellátásának kihívásai – geriáter szemmel. Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály, Budapest, 2007.
20. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2008): A szellemi hanyatlás időben történő felismerése. Memória Alapítvány, Budapest
21. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2003): Hogyan alakíthatjuk át a beteg otthoni környezetét? Memória Alapítvány, Budapest
22. Kravalik Zsuzsanna: Az időspolitika gyakorlata az Európai Unióban közösségi és tagállami szinten. In: Idősbarát önkormányzatok. Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium Budapest, 2005. 312-367. o.
23. Mózer Péter (2011): Szociálpolitika jövő időben Esély 6. sz. 3-34.
24. Pottyondi Péter – Széman Zsuzsa: Idősek otthon – megszokott környezetben, nagyobb biztonságban. Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület, Budapest, 2006.
25. Prof. Dr. Iván László: Az öregedés aktuális kérdései. Magyar Tudomány 2002/4. sz. 412. o.
26. Rajna Péter: Az elme öregedése, Változó Világ 63., 2005.
27. Szabó Lajos (2004): Foglalkozások vezetése mentálisan hanyatló idős emberek számára. Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály, Budapest
28. Szabó Z. – Janka Z. (2007): Időskori depresszió. In: A klinikai gerontológia alapjai. Szerk.: Imre Sándor. Medicina, Budapest.
29. Urbanics K.: A család és az átmeneti intézmények szerepe a mentálisan hanyatlott idős emberek gondozásában. Tariska P (szerk.): Kortünet, vagy kórtünet? Mentális zavarok az időskorban, Medicina, Budapest, 438-461, 2002.
30. Az Európai Unió Tanácsának nyilatkozata a tevékeny idős kor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évéről (2012): A következő lépések. <http://www.intergeneracio.hu/2012/12/21/a-eurpai-uni-tancsnek-nyilatkozata-a-tevkeny-idoskor-s-a-nemzedek-kztti-szolidarit-s-eurpai-vrol-20/>
31. A tartós gondozásra és segítségnyújtásra szoruló idős emberek jogairól és felelősségéről szóló Európai Charta. <http://62.77.128.221:8080/modszertan/download/ede/charta.pdf>
32. Vass Mónika: Demens betegek foglalkoztatása az időskorúak otthonaiban. In: Új terápiás programok. Szociális és Családügyi Minisztérium – Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Periféria Füzetek, Budapest, 2002. IX. évf. 2–3. sz. 151-158. o.
33. A segítő krízise in: Csürke J.-Vörös V. – Osváth P. – Árkovits A. (szerk.): Mindennapi kríziseink. A lélektani krízis és a krízisintervenció kézikönyve. Oriold és Társai Kiadó, Budapest, 2009. 249-275. oldal
34. Gulyás László (szerk.) : A vezetéstudomány alapjai, JATE Pressz, Szeged, 2012.
35. Bálint Lajos, Spéder Zsolt: Öregedés in: Demográfiai Panoráma 2012. (Szerk.: Öry P., Spéder Zs.).
36. Ezüstkor – időskorúak Magyarországon 2012. Központi Statisztikai Hivatal, 2013
37. Szabó Lajos: A professzionális és informális segítők szerepe az idős emberek otthoni ellátásában. Esély 2014/2.

Ajánlott irodalom

1. Aktív időskor – tanulmánykötet. Központi Statisztikai Hivatal, Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Budapest, 2008.
2. Gaál Zoltán – Lukács Eleonóra: Vezetéstudományi ismeretek. Veszprémi Egyetem 1995. 30-55. o.
3. Gallai Dolores – Hőző Csabáné – Király Károlyné – Nyitrai Károlyné: A gondozási terv dokumentációi. In: A gondozási terv dokumentációi a szociális szolgáltatót nyújtó intézmények alap és nappali ellátásában. Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium – Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Periféria Füzetek, Budapest, 2004. 1. sz. 10-52. o.
4. Gyarmati Andrea (2011): Nagyszülők és unokák – Az intergenerációs kapcsolatok jellege és változása. Kapocs X. évf. 4. sz.
5. Dr. Kozma Judit – Dögei Ilona – Kostyál L. Árpád – Udvari Andrea – Vajda Norbert: A gondozási szükségletvizsgálat bevezetésének előzményei és hatásai (2009): Kapocs VIII. 4. sz.
6. Szabó Lajos: Szociális készségvizsgálat felmérés mentálisan hanyatló idősök vizsgálatában. Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály, Budapest 2003.
7. Petróczy E.: Kiegészítéssel? Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2007.
8. Bagdy E.: Pszichofitness. Animula Egyesület, Budapest, 1997.
9. Köteles E.: A kiegészítés jelensége a szociális szakemberek körében, a prevenció és az intervenció lehetőségei. Segítő szó, A Pálos Károly Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat módszertani kiadványa. 2009. 2-3. szám 27-41. oldal
10. Gulyás László (szerk.): A humán erőforrás menedzsment alapjai, JATE Pressz, Szeged, 2012.
11. Bakacsi Gyula: Szervezeti magatartás és vezetés. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. Budapest, 2002.
12. Klein Sándor: Vezetés és szervezőpszichológia, SHL Hungary Kft., Budapest, 2001.
13. Szabó Lajos.: Időskori demenciák családi, társadalmi és pszichológiai vonatkozásai Akadémiai Kiadó. Budapest 2011.
14. Kiss Gabriella: Középsúlyos és súlyos demens betegek személyközpontú ellátásának módszere, családis közegben, illetve bentlakásos otthoni körülmények között. In: Párbeszéd 2015/2. <http://parbeszed.lib.unideb.hu/file/2/55910f9dc7113/szerkeszto/KissKORR.pdf>
15. Kozma Judit: Az idősellátás dilemmáiról és azok kezelési módszereiről a 2014. évi angol szolgáltatói törvény kapcsán. In: Párbeszéd, 2014/1-2. <http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/html/551a4ca58f912>
16. Boga Bálint: Idősgondozási kézikönyv, Geriáter Service, 2015
17. Kaszás B., Tiringi I.: A sikeres öregedés pszichológiai modelljei. in: Kállay J., Kaszás B., Tiringi I. /szerk/: Az időskorúak egészségpszichológiája, Medicina Kiadó. Budapest. 2013. 403 – 414. old.
18. Monostori Judit: Nyugdíjrendszer, nyugdíjba vonulás. in: Demográfiai Portré 2012: Jelentés a magyar népesség helyzetéről KSH Népességekutató Intézet 2012. 103 – 113. old.
19. Széman Zsuzsa: Ki az idős? – Az öregedés különböző szempontjai: Esély 2008/3.
20. Krémer Balázs: Idős? Gondozás? Miről beszélünk? Esély, 2013/3
21. Egervári Ágnes: Idősgondozás- kérdőjelek és felkiáltójelek. Esély, 2013/4

Jogsabályok

1. Magyarország Alaptörvénye
2. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
3. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
4. A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény
5. A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény
6. Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet
7. A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény
8. A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény
9. Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXXV. törvény
10. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
11. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II. 17.) Korm. rendelet
12. Az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról szóló 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet
13. Az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről szóló 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet
14. A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról szóló 226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet
15. A személyes gondoskodás igénybevitelével kapcsolatos eljárásokban közreműködő szakértőkre, szakértői szervezetekre vonatkozó részletes szabályokról szóló 340/2007. (XII. 15.) Korm. rendelet
16. A gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának szabályairól szóló 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet
17. Az egyházi és nem állami fenntartású szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók normatív állami támogatásáról szóló 213/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet
18. Az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központtról szóló 214/2012. (VII. 30.) Korm. rendelet
19. A Kormány 1087/2010. (IV. 9.) Korm. határozata az Idősügyi Nemzeti Stratégia I. Cselekvési Tervéről 2010-2012
20. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybeviteléről szóló 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet

22. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet.
23. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet.
24. Az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról szóló 81/2009. (X. 2.) OGY határozat
25. A gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól szóló 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet.
26. A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény.
27. A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet.
28. A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet.
29. A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozási és egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet.

Ajánlott jogszabályok

1. A Magyarország mindenkori éves költségvetéséről szóló törvény.
2. A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény.
3. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelete.
4. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet.